

ÅRLIG MELDING 2015

REGIONALT BRUKERUTVALG 2015

Et godt samarbeid mellom fagmiljø, forskning, pasient- og pårørenderepresentanter og helseforetakets administrasjon gir en god plattform for å oppnå kvalitet i pasientens helsetjeneste.

INNHALDSFORTEGNELSE

Innhold

Innledning	1
Regionalt brukerutvalgs sammensetning	2
Aktivitet og oppgaver	4
Representasjon inn i prosjekter, grupper og nettverk	7
Deltagelse på kurs, seminar og konferanser	10
Fokusområder	11
Utfordringer og muligheter	15

2015 har vært et spennende år med flere gode endringer både generelt i det regionale helse foretaket og innen brukermedvirkning. Etter Bent Høies fremheving av viktigheten av å inkludere pasient og pårørende stemmen for å skape pasientens helsetjeneste, er status i og ønske for brukermedvirkning styrket.

Innen regionen ser vi positive tall i forhold til både ventetid og fristbrudd.

Innen brukermedvirkningen spesifikt opplever RBU at vi som bærer av pasient og pårørende stemmen er ønsket i stadig flere fora og at brukerrepresentantene anerkjennes i de fora hvor vi er representert. Og særs spennende i år har det vært å følge opp de nye retningslinjene for brukermedvirkning inn i helseforskning, samt styrking av kompetanse innen pasientsikkerhet for brukerrepresentanter i regionen.

2015 har også hatt sine utfordringer, både generelt i det regionale helseforetaket og innen brukermedvirkning i Helse Vest. Disse belyses i avsnittene *representasjon i prosjekter, grupper og nettverk* og *fokusområder* avsnitt i årsmeldingen.

RBU er også fornøyd med et godt samarbeid med administrasjonen i RHF Helse Vest. Både med tilrettelegging, praktisk bistand og gode rammer for å kunne utøve våre verv. I resepsjonen møtes vi alltid med et smil og opplever generelt en velvilje og inkludering fra sentrale prosjekter, administrasjonen og styret.

Et godt samarbeid mellom fagmiljø, forskning, pasient- og pårørenderepresentanter og helseforetakets administrasjon gir en god plattform for å oppnå kvalitet i pasientens helsetjeneste.

Det regionale brukerutvalget ble vedtatt oppretta av styret for Helse Vest RHF 27. mai 2002. Sammensetningen skal tilstrebe å ha representanter innen rus, psykisk helsevern og somatikk, ha god geografisk og aldersmessig sammensetning, samt jevn fordeling blant kjønn. Utvalget velges for to år, etter styrevedtaket av 27. mai 2002.

Regionalt bruker utvalg i 2015 besto av:

Navn	Verv	Tilknytning
Linn Bæra	RBU-leder	FFO Hordaland (ROS- Rådgivning om spiseforstyrrelser)
Grete Mùller	RBU-nestleder	SAFO Vest (Norsk forbund for utviklingshemming)
Grete Knudsen	RBU-medlem	Kreftforeningen (Brystkreft)
Sven Hove	RBU-medlem	Eldrerådet Rogaland Fylkeskommune
Elisabeth B. Salte	RBU-medlem	FFO Rogaland (Astma/allergi-forbundet)
Pål Berger	RBU-medlem	RIO (Rusmisbrukerens interesseorganisasjon)
Oddveig Birkeland	RBU-medlem	FFO Sogn og Fjordane (Norsk revmatikerforbund)
Kari Toftøy-Andresen	RBU-medlem	FFO Rogaland (Fibromyalgiforeningen)
Claus Ingebrigtsen	RBU-medlem	FFO Hordaland (MS- foreningen)
Harald Lindvik	RBU-medlem	FFO Sogn og Fjordane (Hørselshemmedes landsforbund)

Annbjørg Hellestræ	RBU-vara	FFO Rogaland (Mental Helse)
Ingunn Westvik Jolma	RBU-vara	FFO Rogaland (Barnekreftforeningen)
Henrik Åsveed	RBU-vara	Kreftforeningen (Lungekreftforeningen)
Kjell Inge Bringedal	RBU-vara	SAFO Vest
Dagfin vik	RBU-vara	Eldrerådet Hordaland
Svein Nord Kristiansen	RBU-vara	FFO Hordaland (Landsforeningen for hjerte- og lungesyke)
Inge Aareskjold Fiskvik	RBU-vara	FFO Hordaland (Norges Blindeforbund)
Victoria Skretting	RBU-vara	RIO (Rusmisbrukernes interesseorganisasjon)
Øystein Jarle Wangen	RBU-vara	FFO Sogn og Fjordane (Landsforeningen for hjerte og lungesyke)
Solfrid Lillebø	RBU-vara	FFO Sogn og Fjordane (Mental Helse)

I 2015 besluttet RBU å opprette et arbeids utvalg for å forberede møter og saker; arbeidsutvalget består av leder, nestleder og sekretær for det regionale brukerutvalget.

RBU har utøvd en rådgivende funksjon og har gitt innspill på saker og prosjekter for styret og administrasjonen i RHF Vest med utgangspunkt i at pasient- og pårørende interesser, behov, ønsker og verdier blir ivaretatt i Helse Vest.

Ved siden av dette har hovedoppgavene til RBU vært å:

- Representere pasienter og pårørende i Helse Vest.
- Være et fora for tilbakemeldinger fra pasienter og pårørende.
- Delta i eller oppnevne brukerrepresentanter i ulike relevante prosjekter, grupper og nettverk på system nivå regionalt og nasjonalt.
- Delta med innlegg og representasjon i aktuelle fora. Og holde oss oppdatert på viktige saker for pasienter og pårørende.

Fast møteaktivitet

RBU har hatt totalt 10 møter i 2015. 7 ordinære møter i Stavanger, et fellesmøte med brukerutvalget i Helse Bergen (Bergen), et fellesmøte med brukerutvalget i Helse Fonna (Haugesund) og en todagers samling med alle bruker utvalgene i det regionale helseforetaket på Sola.

I tillegg har leder og nestleder for RBU deltatt på to todagersmøter i det interregionale brukerutvalget, i Oslo våren 2015 og Tromsø høsten 2015.

Andre aktiviteter

Februar

Helse Vest arrangerte en felles opplæringsdag for alle nye brukerutvalgsmedlemmer i februar i tråd med retningslinjene for brukermedvirkning. RBU deltok på denne.

Mars

Leder og nestleder deltok på styreseminar for alle styrene i Helse Vest.

Juni

I juni arrangerte RBU en fellessamling for alle brukerutvalgene i Helse Vest. Fellessamlingen vart i år lagt opp både som en utveksling og oppdatering på hverandres arbeid, utfordringer og fokusområder, og en pilotkurs innen brukermedvirkning i pasientsikkerhets- og forbedringsarbeid. På agendaen denne dagen var blant annet forbedringsmetodikk og gjennomføring av brukerundersøkelse i Helse Vest.

September

RBU deltok på møte med diabetesforbunnet og RHF Vest.

Oktober

I oktober 2015 var lederne av fire regionale brukerutvalgene invitert av Helse og omsorgs departement for å gjennomgå og gi innspill til oppdragsdokumentet for 2016.

Spesifikke saker/innspill

RBU HAR I 2015 GITT INNSPILL TIL OG BEHANDLET DISSE SAKENE:

Differensierte ventetider

Til styret RHF Vest

Innspill til Rus forskning i Helse Vest

Til fagsjef i Helse Vest

Vedtak om brukerpool i RBU

Til RBU

Oppdragsdokumentet 2016

Til HOD

Styresak vedrørende helikopterbase i Helse Fonna

Til Styret RHF Vest, i samarbeid med bruker utvalget i Helse Fonna

Medikamentfri behandling i Helse Vest

Til RHF administrasjonen

Høring, fritt rehabiliteringsvalg

Til HOD

RBU HAR I 2015 BLITT INFORMERT OM OG GITT INNSPILL TIL:

Nasjonal helse og sykehusplan (mars 2015)
Innføring av Pakkeforløp for kreft i Helse Vest
«Alle møter» prosjektet
Digital dialog med fastleger, Helsenorge.no
KULE-prosjektet. Pilot og planer for innføring.
Pasient og bruker ombudene i Hordaland, Sogn og
Fjordane og Rogaland
Pasientens helsetjeneste og st.melding 21

Ved Andreas Moan, HOD

Ved Baard- Christian Schem,
fagdirektør Helse Vest

Finn Olav Mjærum, Helse Vest RHF

Ved Gina Lind, HOD

Sissel Skarsgaard, prosjektleder KULE

Pasient og brukerombudene i Helse
Vest

Anne Grete Erlandsen, Statssekretær

RBU har i 2015 sittet i til sammen 44 ulike prosjekter, grupper og nettverk.

Å være pasient og pårørende representant inn i disse har stort sett vært positive opplevelser. RBU sine representanter opplever å bli sett og hørt. Vi har kunnet bidra med innspill og aktivt arbeid i de ulike foraene. Det har også blitt påpekt som svært positivt da vi som pasient og pårørende representanter tilbys kursing i nødvendige verktøy (gjærne elektroniske og metodiske) på lik linje med de andre deltagerne og dermed kunne bidra på lik linje.

Der vi møter utfordringer henger disse ofte sammen med:

- Ved telefon møter, hvor en ikke ser andre møte deltagere, kan det være vanskelig å delta inn i gruppen som likestilt med resten av gruppen, særs om resten av gruppen tilhører samme fagmiljø/ arbeidsplass.
- Ved video / lync møter kan det være tekniske utfordringer. Her ønsker vi opplæring / informasjon i forkant.
- Fagtunge prosjekter kan også være utfordrende på grunn av språkbarriere, med bakgrunn i språk med sterkt preg av faguttrykk og fagdiskusjoner uten ivaretagelse av bruker.
- I nye fora er ikke nødvendigvis brukermedvirker rollen avklart og det kan forekomme ulike forventninger til vervet.

Alle som representerer RBU inn i prosjekter, utvalg og nettverk rapporterer tilbake til leder av RBU. I 80 % av tilbakemeldingene opplever representantene å bli hørt og anerkjent. I de resterende 20 % er det ulike utfordringer knyttet til punktene over. Dette er tema RBU ser det som er viktig å følge opp i året som kommer.

Prosjekt/arbeidsgruppe/nettverk

Brukerrepresentant i Leddproteseregisteret/Hofteproteseregisteret

Brukerråd i ekspertgruppe, Helse- og omsorgs departementet

Det regionale samarbeidsorganet - ny forskningsstrategi for 2016-2020

Helsedirektoratet si referansegruppe for «Veileder for organisering og drift av tverrfaglige smerteklinikker»

Langtidsmekanisk ventilasjonsbehandling

LIS spesialistgruppe for TNF-hemmerer

Nasjonalt forskningsprosjekt om kommunikasjon i helsevesenet

Nasjonalt prosjekt; «En innbygger - en journal»

Nasjonalt prosjekt; Ny teknologi AMK (kjernegruppen)

Nettverk for rehabilitering av KOLS

Nettverk lungerehabilitering

Programgruppe Program for Pasienttryggleik i Helse Vest

Programkomité for den regionale pasienttryggleiks konferanse

Prosjektgruppa «Regional plan for laboratorietjenester»

Prosjektgruppa for implementering av pakkeforløp for kreft

Prosjektgruppe for Regional plan for tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) 2013-2017

Prosjektgruppe Revidering av regional plan for habilitering og rehabilitering i Helse Vest

Prosjektgruppen for ny web-basert innovasjonsløsning i Helse Vest

Prosjektgruppen for regional innovasjonsstrategi i Helse Vest

Referansegruppa for LMS (lærings- og mestringssenter) i Helse Vest

Referansegruppa for regionalt kompetansesenter for habilitering og rehabilitering i region vest

Referansegruppe for Regionalt fagmiljø for autisme, ADHD, Tourettes syndrom og narkolepsi

Referansegruppen til prosjektet DIS -2015 (Digitale innbyggertjenester i spesialisthelsetjenesten)

Referansegruppen til Regionalt kompetansesenter for eldre-medisin og samhandling (SESAM)

Referansegruppen til Regionalt kompetansesenter for rusmiddelforskning (KORFOR)

Regionalt kompetansenettverk for CFS/ME i Helse Vest

Regionalt nettverk for Læring- og mestring

Regionalt nettverk for pasienterfarings målinger.

Regionalt prosjekt om fødestryggleik for kvinner i regionen, Trygg fødsel.

Relevanskomité for prioritering av forskningsprosjekter - HELSEFORSK

Representant i prosjekt: Mulighetsstudie av fremtidsrettet organisering av reiser uten rekvisisjon

Samarbeidsorganet mellom Helse Vest RHF og høgskolene og Universitetet i Stavanger, med særlig fokus på utdanning og praksisopplæring

Samarbeidsorganet mellom Helse Vest RHF og universiteta i regionen, som mellom anna fordel forskningsmiddel

Strategisk satsing i Helse Vest på helsetjenesteforskning/pasientrapporterte data

Styringsgruppa «Alle møter».

Styringsgruppa for Program for pasienttryggleik i Helse Vest

Styringsgruppa for protonbehandling

Styringsgruppa for virtuell AMK

Styringsgruppa i prosjektet Revidering av regional plan for habilitering og rehabilitering i Helse Vest

Styringsgruppe + styret for Pasientreiser ANS

Styringsgruppe for anskaffelse av sporingssystem biobank

Styringsgruppen for KULE-prosjektet

Styringsgruppen for Nasjonalt Helseatlas

Traumenettverket i Helse Vest

Kurs, seminar eller konferanse vi har deltatt på	Sted / arrangør
Opplæringsseminar for alle brukerutvalg i Helse Vest	Flesland / RHF Helse Vest
Innføring i Prio2	Flesland
Rehabiliterings konferansen 2015	Haugesund
Erfaringskonferansen om kunnskapsbasert praksis og brukerkompetanse 2015	Lillestrøm, Høgskolen i Agder
Kurs i pasientsikkerhet og forbedringsarbeid for brukermedvirkere.	Sola, Regionalt program for pasientsikkerhet i Helse Vest i samarbeid med RBU
Miniseminar om brukermedvirkning i helseforskning	RBU
Styreseminar for Helse vest	Stavanger, RHF Helse Vest
Fellesseminar for styrene i de regionale helseforetakene	Bodø, HOD
Forskningskonferansen 2015	Sola, RHF Helse Vest

Kurs, seminar eller konferanse vi har holdt foredrag for RBU på.	Tittel på foredrag	Sted / arrangør
Alle møter konferansen 2015	<i>Derfor er Alle Møter så viktig.</i>	RHF Helse Vest
Pasientsikkerhet og kvalitetsregister konferansen 2015	<i>Pasientstemmens styrke</i>	RHF Helse Vest
Regional nettverksamling for forskning innen pasientsikkerhet	<i>Brukermedvirkning i helseforskning</i>	RHF Helse Vest
Kurs i pasientsikkerhet og forbedringsarbeid for brukermedvirkere.	<i>Brukerutvalgene sine bidrag til pasientsikkerhetsarbeidet. Hva skal til av kompetanse?</i>	Sola, Regionalt program for pasientsikkerhet i Helse Vest i samarbeid med RBU

HELHETLIGE PASIENTFORLØP

Sømløse pasientforløp, eller pasientforløp med sterke sømmer er sentralt for langsiktig tilfriskning og mestring av sykdom. Det er viktig både for overlevelse og opplevelse. Dette gjelder mellom avdelinger og sykehus i spesialisthelsetjenesten og mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten.

Her ser RBU utfordringer både inne rus, psykiatri og somatikk. Pasient- og brukerombudene påpekte i sine fremlegg for RBU i juni 2015 spesielt to områder der det behov for koordinerende tiltak; innen rusbehandling og geriatri.

I tillegg vil RBU påpeke tre behov:

- Behovet for å styrke overgangen mellom BUP og VOP innen psykisk helsevern.
- Behovet for å styrke likeperson / erfaringsmedarbeider inn i rus og psykisk helsevern.
- Behovet for styrking av samvalg; kommunikasjon og digitale verktøy inn i somatikk, rus og psykisk helsevern.

Innen somatikken er vi glad for å se at innføringen av de 28 pakkeforløpene for kreft i de fleste av forløpene har vært i rute i Helse Vest, og at det i 2015 er etablert et diagnosesenter i Helse Bergen. Etablering av pakkeforløp med godt koordinerte tjenester og kommunikasjon rundt hver enkelt pasient styrker pasientforløpet. RBU forventer en videre styrking innen dette feltet for at alle de ulike kreftforløpene skal gjennomføre innen normert tid i hele regionen. Videre er RBU positive til Helse Vest sin beslutning om å ha diagnosesentre i alle helseforetakene.

FRISTBRUDD, VENTETID OG KORRIDORPASIENTER

Som forrige RBU har også RBU i 2015 vært opptatt av at fristbrudd, ventetid og antall korridorpasienter må ned. Her er vi veldig glade for å se at tallet på korridorpasienter og fristbrudd i Helse Vest i løpet av 2015 har gått betraktelig ned. Helse Vest har i løpet av 2015 redusert tallet på korridorpasienter til 1,2 % av alle pasienter. Her er det forskjeller mellom de ulike helseforetakene og RBU ønsker å se samtlige helseforetak i regionen fortsette med tiltak for å nå 0-visjonen.

Helse Vest har i løpet av 2015 redusert ventetiden og er svært nære oppdragsdokumentets krav på gjennomsnittlig ventetid under 65 dager, med en gjennomsnitts ventetid på 66 dager. RBU er glad for å se at stadig færre står i vente på behandling. Og ønsker å se Helse Vest nå målene sine om differensierte ventetider de satte i styringsdokumentene for 2015; 65 dager inne somatikk, 40 dager i barne- og ungdomspsykiatri, 40 dager i tverrfaglig spesialisert rus behandling og 45 dager i voksenpsykiatri.

BRUKERMEDVIKNING I RHF SITT STYRE

Et sentralt punkt i forhold til brukermedvirkning på systemnivå er brukerrepresentanten sin uttalerett i grupper og styre, på lik linje med andre medlemmer. Dette gjelder også på RHFet sine styremøter. Det er to hovedgrunner til at dette er viktig. Uttalerett er vesentlig for at brukermedvirkningen skal å få en reell rådgivningens funksjon og ha mulighet til å reelt belyse og påvirke saker med pasient og pårørende perspektivet. Ved kunne ytre seg i saker underveis/ ad hoc. For andre handler dette om holdninger og prinsipper, det er en vesentlig forskjell å sitte ved siden av styremedlemmene i motsetning til å sitte i bakgrunnen. Å sitte ved bordet syner en holdning der brukerkompetansen blir likestilt med annen kompetanse, der brukerperspektivet blir anerkjent som verdifull for styret. I 2015 har RBU sin leder /nestleder hatt observasjons rett, med mulighet til å be om ordet i aktuelle saker. RBU mener dette ikke er reell brukermedvirkning og oppfordrer styret I RHF Vest til å endre praksis og tilby leder /nestleder en fast plass ved bordet i styremøtene, med uttalerett.

NASJONALE RETNINGSLINJER FOR FORSKNING

7.april 2015 ble de nasjonale retningslinjene for brukermedvirkning innen helseforskning vedtatt av RHF Vest sitt styre. I forbindelse med innføring av disse retningslinjene arrangerte RBU et miniseminar om brukermedvirkning i forskning i oktober 2015. Innleggene på miniseminaret ble holdt av Linn Bæra (leder for RBU), Øystein Svindland (rådgiver fra Seksjon for forskning og innovasjon, Helse Bergen), Wenche Ten Velden (psykologspesialist fra seksjonen akutt og intensiv psykiatri, Helse Stavanger) og Sølvi Lerfald (spesial rådgiver for Regionalt kompetansesenter for klinisk forskning; Helse Vest), og belyste både nå-tilstanden for brukermedvirkning innen forskning i regionen og temaet på et generelt plan.

Miniseminalet synliggjorde behovet for:

- Økt kompetanse både for forskermiljøet, på brukermedvirkning, og for brukermiljøet, på forskning.
- En fellesplattform for kommunikasjon og nettverksbygging.

Dette seminaret var med på å danne grunnlaget for å sette agendaen for et regionalt seminar for både brukere og forskere som ble arrangert i jan. 2016. RHFet og RBU arrangerte dette regionale seminaret for å styrke implementering av retningslinjene. Videre i implementeringen ser vi det ligger utfordringer i å finne gode løsninger og rammer for organisering av brukermedvirkningen i helseforskning og rekruttering. Her mener RBU det trenges å sette inn konkrete tiltak helhetlig i regionen i året som kommer.

NASJONALE RETNINGSLINJER FOR BRUKERMEDVIKNING PÅ SYSTEMNIVÅ

I 2015 har RBU bidratt inn i arbeidet med å etablere nasjonale retningslinjer for brukermedvirkning på systemnivå i interregionalt brukerutvalg. Dette er et viktig tema for å få like prosesser og styrke brukermedvirkningen i alle de fire helse regionene. Det interregionale eierdirektørmøtet besluttet at Helse Nord skulle lede dette arbeidet videre.

SAMARBEID OG SAMAHNDLING I REGIONEN

Regelmessig dialog og samhandling er viktig for å få til prosesser der vi i felleskap i hele regionen jobber sammen for å skape gode rammer for helsetjenesten. Dette gjelder både mellom, de ulike brukerutvalgene i Helse Vest, og mellom det regionale helseforetaket (administrasjon og styre) og det regionale brukerutvalget.

RBU har tatt initiativ til og vedtatt to tiltak for å styrke samarbeidet:

- Etablering av et lederforum for ledere og nestleder i brukerutvalg i regionen.
- Deltagelse for leder og nestleder av det regionale brukerutvalget på det RHFet sitt ledermøte, 1- 2 ganger i halvåret.

STYRKET BRUKERKOMPETANSE

Det er behov og ønske om brukerrepresentanter inn i fora som er fagtung og/eller svært spesialiserte. Dette er fora RBU også anser at det er aktuelt, viktig og relevant å ha med pasient- og pårørende stemmen i. Brukerrepresentanten skal være nettopp dette, bærer

av pasienters og pårørendes sin stemme inn i prosjekter. For å kunne bidra inn i slike fora er det viktig med kunnskap om feltet og metode, samt kunne forstå og snakke samme språk som resten gruppen. Å møtes med en felles forståelse, på en fellesplattform muliggjør og tilrettelegger for reell brukermedvirkning og gode gruppeprosesser.

RBU mener derfor det er behov for å styrke brukermedvirkningen i Helse Vest med å lage kompetansepakker inne aktuelle fora, som for eksempel innen forskning, pasientsikkerhet, medisinske kvalitetsregister, fagrevisjoner og innovasjon.

På samme måte ønsker RBU at fagmiljøene skal få styrket kompetanse om brukermedvirkning. For å klargjøre forventninger, funksjon, muligheter, betydning og rammer innen de ulike feltene.

VIDERE

videre

I 2015 har fokuset rundt og behovet for brukerrepresentasjon vokst. Dette synliggjør nye arenaer for brukermedvirkning og styrker stemmen på de arenaene vi allerede er. Med synliggjøring og styrking kommer nye muligheter, blant annet muligheter til å øke treffsikkerhet på tiltak og muligheten for å nytt samarbeid rundt spredning viktig kunnskap fra fag- og forskingsmiljø til pasient- og pårørende organisasjoner.

Ved siden av mulighetene, kommer det også utfordringer. Den største utfordringen RBU ser komme er:

- et økt behov for brukerrepresentater generelt og
- og økt brukermedvirkning inn i fagspesifikke/fagtunge områder.

I 2016 kommer håndtering av disse utfordringene til å være et av fokusområdene til RBU, å jobbe konkret med å styrke rekruttering og kompetanse innen brukermedvirkning i Helse Vest.

Regionalt brukerutvalg vil året som kommer være en aktiv og trygg samarbeidspartner for administrasjon og styret i Helse Vest, fagmiljø, forskningsmiljø og selvsagt pasient- og pårørendeorganisasjoner.